

tmmob'nin mücadelesini yasalarla kısmak ve kısıtlamak mümkün değildir! çünkü; tmmob, gücünü bilimi ve teknîği temel alarak örgütlü üyemiz ve halkımızdan almaktadır

TMMOB'ye bağlı Odaların Yönetim Kurulu Yazman/Sekreter Üyeleri tarafından hazırlanan bilgilendirme amaçlı metni bilgilerinize sunulmaktadır.

Günümüz Dünyasının Gerçeklikleri ve TMMOB

TMMOB ve bağlı odaları meslek alanlarıyla ilgili olarak ülke gerçeklerini ifade edip sorunları tespit etmekte, çözüm önerileri oluşturup yaşama müdahil olmakta, bilimi ve tekniği halkımızın hizmetine sunmaktadır. TMMOB politikası, meslek alanlarımızdan yola çıkarak mühendislik mimarlık ve şehir plancılığının sorunlarının halkımızın sorunlarından ayrılmayacağını temel ilke kabul ederek, bilimsel, teknik ve insan odaklı bir çerçevede oluşturulmaktadır.

Dünyada yaşanmakta olan emperyalist/kapitalist kriz ve savaşlar, ülkemizi doğrudan etkilemekte, mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı meslek alanlarımızın tamamı ülke yönetimindeki iktidarlarca neo-liberal iktisat politikalarına teslim edilmekte, TMMOB olarak rant ve kâr odaklı yönetilen bu düzene karşı örgütlü mücadelemiz devam etmektedir. Emperyalizm yeni döneminde neo-liberal iktisat politikalarıyla tüm dünyayı teslim alıp, vahşi kapitalizmi küresel ölçeğe yayarken buna karşı duran örgütümüze büyük görevler düşmektedir.

Bu çerçevede halkımızın çıkarlarını korumak, bilimsel uygulamaların hayata geçmesini sağlamak amacıyla; nükleer santraller, 2B yasası, özelleştirmeler, imar rantı merkezli planlama süreçleri vb gibi meslek alanlarımızla ilişkili tüm konularda elde edilen kazanımlarda, TMMOB'nin hukuksal ve siyasal alanda vermiş olduğu mücadelelerin payı çok büyüktür.

AKP İktidarının Ekonomi Politikası ve TMMOB

Küreselleşmenin baskısı altındaki Türkiye'de kapitalizm; devlet eliyle ve himayesinde sermaye birikimini kentler ve doğal kaynaklar üzerinden oluşturmaya ve ayakta tutmaya çalışıyor. AKP iktidarı, TMMOB ve Odaları bu yöneliminin önündeki en büyük engel olarak görüyor.

Ekonomiyi canlı tutmak için öncelikle kentsel alanlarda yıkım ve yapım işleri ile kentsel dönüşüm başlatılmış, inşaat sektörünün sıcak parayı getirmesi öngörülmüştür. Bu sürecin hızlı ve kesintisiz işlemesi için bir takım yasal düzenlemeler yapılması amacıyla; ülke topraklarının ve kamu kaynaklarının yağma ve talanının önünde engel olan tüm mevzuat birer birer

değiştirilmektedir. Bu vahşi dönüşüme karşı duran, kamuoyunu her platformda aydınlatan, kamunun ve halkın varlıklarına, kentlere, doğal ve kültürel kaynaklara sahip çıkan; bu amaçla yılmadan mücadelesini sürdüren, halkın yanında olan mühendis, mimar ve şehir plancıları da susturulmak ve bertaraf edilmek istenmektedir. Kamu kaynakları yerli ve yabancı sermayenin bölüşümü için hazır hale getirilerek, halkın malı olan kıyılar, ormanlar, maden alanları, su kaynakları v.b. her türlü doğal, tarihi, kültürel ve kentsel değerler; adeta yağmalanarak el değiştiriyor, serbestleştirme, özelleştirme politikalarıyla göz göre göre kamu ve halktan alınıp sermayeye veriliyor.

TMMOB ve bağlı meslek odaları ile tüm üyeleri; ülkemiz üzerinde oynanan bu oyunun farkındadır. AKP'nin iktidarını ekonomik boyutuyla ülkemiz ve kentlerimiz üzerinden sağlama gayretinin hangi boyutta olduğu ve ona karşı etkin mücadele gerekliliğini kamuoyuna ve halkımıza anlatmak zorunludur. 10 yıllık iktidarları süresince; siyasi otorite, "ileri demokrasi" diyerek özgürlükleri yok etti, özgürlük diyerek korku imparatorluğu oluşturdu. Şimdi de kentsel dönüşüm diyerek kentlerimizi, kıyılarımızı, ormanlarımızı, doğal ve kültürel kaynaklarımızı yok etmektedirler. İşte bu nedenle TMMOB ve bağlı meslek Odaları da, susturularak parçalanmak ve yandaş kuruluşlar haline dönüştürülmek istenmektedir.

Mühendislik, Mimarlık, Şehir Plancılığının Ekonomi Politikası ve Gerçekleşen Tahribat

Bilindiği gibi TMMOB ve bağlı Odalarının kapsadıkları ve dahil oldukları meslek disiplinleri; bilim, teknoloji, Ar-Ge, inovasyon, sanayi, tarım, orman, enerji, ulaşım, madenler, tüm doğal kaynaklar, gıda, çevre ve kentleşme politikalarının başta gelen dinamik gücüdür ve bu gereklilik ile gerçekliğin, yasa yapıcıları ve kurumlarınca da böyle algılanması gerekir.

Ancak; ne yazık ki, söz konusu bilimsel gereklilik ve gerçekler bütün siyasi iktidarlar tarafından hep ikinci plana itilmiş, AKP iktidarında bu durum sistematik bir boyut kazanmıştır. Mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetlerinin ana sektörleri ve ilgili hizmetler kamusal fayda anlayışından çıkarılıp serbestleştirme, özelleştirme, ticarileştirmenin arpalıkları haline getirilmiştir.

Kentler, tarım arazileri, kamu arazileri, madenler, enerji vb. tüm alanlar rantlara göre şekillendirilmiş, plansızlık egemen kılınmıştır. İnsanca barınma hakkı ve deprem gerçeğinin gerektirdiği yapı denetimi, enerji, tarım, orman, su kaynakları ve kentlerin yönetimi gibi alanlarda mühendislik, mimarlık, şehir plancılığının mesleki denetim ve bilimsel-teknik kriterleri devre dışı bırakılmış; aynı şekilde çalışma yaşamının büyük kısmı işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin dışında tutulmuş; KHK'lar, yasa ve yönetmeliklerde peş peşe

yapılan düzenlemelerle bilimsel-teknik mesleki gereklilikler dışlanmıştır. Bu nedenle iş cinayetlerinden yapı denetimsizliğine, depremlerin toplumsal yıkımlara dönüşmesine dek bir dizi acı olay artık kanıksanır hale gelmektedir.

TMMOB'nin Konumu

TMMOB ve bağlı Odaları, Anayasa, yasalar, ilgili mevzuat ve iç yönetmelikleri, çalışma program ve ilkelerinde tanımlanan ülke, halk, kamu, meslek ve meslektaş çıkarlarının korunması ve bu kapsamda düzenleme yapmakla yetkili kılınmış ancak yine bu nedenle hep muhalif bir konuma sahip olmuştur. TMMOB ve Odaları kamusal konumları ile demokratik kitle örgütü olma hüviyetini başarıyla birleştirmiş, tek ayaklı bir konumlanmayı değil, birbiriyle bağıntılı alanları birleştirerek dengeli bir yürüyüşü gerçekleştirmiştir.

TMMOB ve bağlı Odaları muhalif olmak için muhalefet yapma gibi bir yönelime girmeksizin, değiştiğimiz bütünlüklü kamusal toplumsal çıkarlar doğrultusunda faaliyet yürüttükleri için iktidarların şimşeklerini üzerlerine çekmişlerdir.

TMMOB hiçbir zaman dar meslekçi ve kendine dar anlamda bir siyaset misyonu yükleyen bir yaklaşıma sahip olmamış; geçmişten bu yana böylesi yaklaşımların ötesinde, meslek-ülke-halk-kamu çıkarları bütünlüğünde politikalar üretmişlerdir. TMMOB ve Odaları siyasi iktidarlardan bağımsız, özerk, ancak

“Odalar piyasalaştırılmak isteniyor”

- * Taslağa göre odaların örgüt şeması değişiyor. Normalde odalar yönetim kurulu kararıyla diğer illerde şube açardı. Şimdi illerde oda merkezinden bağımsız il odaları açılması öngörülüyor. Merkezle il odası arasındaki ilişki tanımsız. Örgütün bütünlüğü zayıflatılıyor. Bu da mesleklerin sorunlara karşı topyekün karşı duruşlarını parçalayacak.
- * İl odalarının piyasa ile iş yapması bakanlıkla yaptığı bir protokolle sağlanıyor. Bu da odaları, meslek alanıyla ilgili sorunlara çözüm üretmek yerine piyasaya hizmet veren kurumlar haline getiriyor. Kamu yararına aykırı bir durum.

kamu kurumu niteliğiyle kamu idari yapısı içinde, kamusal hizmet veren, özerk yerinden yönetim kuruluşları olarak meslekleriyle doğrudan ilgili ve bağıntılı alanlardaki emperyalist-kapitalist sömürü, talan ve tasfiye politikalarına kararlılıkla karşı çıkmıştır.

Bu bağlamda TMMOB; SEKA, Türk Telekom, Eti Seydişehir Alüminyum, araç muayene istasyonları hizmeti, ERDEMİR, EGO, Başkent Doğalgaz Dağıtım, İzmit Gaz Dağıtım, elektrik dağıtım şirketleri vb. gibi özelleştirmelere; sanayi, tarım, orman, gıda, enerji, madenler, çevre ve kentsel uygulama alanlarında, kamuyu ve meslek disiplinlerimizi tasfiye edip ilgili alan ve hizmetleri metalaştırarak, birer rant alanı haline getiren uygulamalara karşı gerektiğinde hukuk yoluna da başvurmuştur.

“İş Yapmamızı Engelliyorlar”: TMMOB Rantın Önünde Engel!

Bizzat Başbakan yıllar önce bu nedenle “iş yapmamızı engelliyorlar” diyerek TMMOB örgütlülüğünü “ideolojik” davranmakla suçlamıştır. Örgütlerimizin mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı disiplinleriyle ilgili bilimsel, teknik gerekliliklerden uzak uygulamalara ve kentsel yağmalara karşı açtığı davalar nedeniyle, TMMOB ve Odalar, bizzat Başbakan ve Bakanların ağzından birçok kez hedef tahtasına oturtulmuş, Melih Gökçek gibi belediye başkanlarının çirkin saldırılarına uğramıştır.

Çünkü TMMOB, hukuksal girişimlerle, siyasi iktidarın rant amaçlı politikalarına, serbestleştirme, özelleştirme uygulamalarına, yağma ve talana mühendis, mimar ve şehir plancıları olarak “dur” demiş; taşeronlaştırma uygulamalarına, işten çıkarmalara, işsizlik,

yoksulluk ve düşük ücretlere karşı, yüzlerce işyerinde direnen işçilerle bir arada olmuştur.

AKP, Türkiye'deki Değişim-Dönüşüm ve TMMOB

TMMOB, emperyalizmin AKP eliyle kurguladığı ve yapmaya çalıştığı düzenlemelere karşı mücadele yürütmüş; AKP'nin, Cumhuriyetin iktisadi, toplumsal kazanımları ile laikliği bertaraf edip dönüştürmesine ve dikta özelemlerine karşı çıkmış, gericiğin ve dogmatizminin karşısında bilimi ve teknoloji; sömürü, yolsuzluk ve talanın karşısında toplumsal gereksinimleri, insanımızın refah ve mutluluğunu esas alan bir ekonomiyi savunmuştur. Mesleki ve örgütsel birikimimizle, ekonomik, siyasal ve sosyal gelişmelere doğru olandan, olması gerekenden yana müdahale etmiştir.

TMMOB, ülkemizde kökleştirilmek istenen şoven linç kültürüne karşı barış ve gönenc içerisinde bir arada yaşamı savunur. Diğer dost güçlerle birlikte emeğin, barışın, özgürlüklerin, bağımsızlığın, çağdaş değerlerin ve hakça bölüşümün egemen olduğu bir Türkiye için mücadele eder.

TMMOB, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetlerini de yıllardan beri olumsuz olarak doğrudan etkileyen egemen sermaye birikim politikalarının yönlendirmesiyle sanayide gerçekleşen dönüşümün, artan fason üretimin ve rant yönelimli politikaların karşısında olmuş ve olmaya devam edecektir.

Siyasi iktidar olağan yollar ve seçimlerle ele geçiremediği TMMOB'yi şimdi kuruluş yasamızla oynayarak etkisizleştirmeye ve denetim altına almaya çalışmaktadır.

TMMOB'ye yönelik sınırlayıcı, tasfiye edici politikalar da esasen söz konusu ekonomik, politik kapsam içindedir. Sanayinin fason üretime yönelik yapısal dönüşümü, kentsel dönüşüm süreçleri ve bütün ülkenin imara açılması politikaları ile gerek mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı hizmetlerinin gerekse bu hizmetlere ilişkin meslek örgütlerinin zayıflatılması bir bütünlük arz etmektedir.

Son Üç Yıl: Türkiye'nin ve TMMOB'nin Dönüştürülmesi Çabaları İç İçe

2009 yılında Devlet Denetleme Kurulu (DDK) raporu ile başlayan ve 2011 yılındaki Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK) ile süren sürecin temel karakteristiği budur. Şimdi ise iktidarın TMMOB'ye yönelik tasavvurlarının somutlaştığı, yasa/mevzuat taslaklarının üzerinde çalışıldığı günlere gelmiş bulunuyoruz.

"AKP, Yeni Yasayla TMMOB'ü Parçalamak İstiyor"

TMMOB, AKP'nin yeni yasa taslağı ile meslek odalarının elindeki tüm yetki ve görevleri alarak odaları piyasalaştırmayı ve tasfiye etmeyi amaçladığını söyledi.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin (TMMOB) 6235 Sayılı kuruluş yasasının değiştirilmesine yönelik yasa taslağı hazırlandığına dair duyumlara TMMOB tepki gösterdi.

TMMOB Başkanı **Mehmet Soğancı**, Türkiye'nin en fazla üyeye sahip, kamu kurumu niteliğindeki meslek örgütünü yeniden yapılandırarak yasanın "kapalı kapılar ardında" TMMOB'a sorulmadan yapılmasını eleştirerek, "Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) 10 yıldır önünde engel olarak gördüğü odalarımızı parçalayarak, bölerek TMMOB'nin gücünü azaltmak istiyor" dedi.

Şimdi gündemde olan "Yapı Denetimi Hakkındaki Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağı" ile de TMMOB Yasasını/mevzuatını değiştirme çabaları somutluk kazanmış durumdadır. Yasa değişikliğinin "Yapı Denetimi Hakkındaki Kanun" değişikliği ile birlikte bir torba yasa içinde yapılması anlamlıdır; zira bütün ülke rantsal şantiyeye dönüştürülürken ilgili meslek odalarının etkisizleştirilmesinin hedeflendiği açık olarak görülmektedir.

Bu yasa taslağının gündeme getirilmesinden önceki son iki yılda yapılan düzenlemelere baktığımızda, ülkemiz ve meslek alanlarımızla ilgili çarpıcı gelişmelerin yaşandığı görülecektir.

Bilindiği üzere iktidar, yapı denetimi ile doğrudan bağlantılı olan 1999 Marmara, 2003 Bingöl ve 2011 yılındaki Van depremlerinden toplum yararına hiçbir ders çıkarmamış, söz konusu yasayı, TMMOB ve Odalarımızın raporlarında ayrıntılı olarak irdelendiği üzere, mühendislik, mimarlık hizmetlerinin tasfiyesi ve rant esaslarına uygun olarak düzenlemiştir. İlgili yönetmeliklerin yanı sıra 17.08.2011 tarihli 648 sayılı KHK ile 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunda yapılan değişikliklerle, yasanın denetim kapsamı daraltılmış, denetimsiz yapılaşmanın sınırları genişletilmiştir. "Kamu-özel sektör işbirliği" yaklaşımının deprem gibi komplike ve tamamen kamusal düzeydeki bir sorumluluk alanına sokulması da "Ulusal Deprem Stratejisi Eylem Planı 2012-2023" ile gerçekleşmiş ve kamu

idari yapısı ile kamusal hizmetlerin serbestleştirilip, özelleştirilmesinin yaygınlaşmasına hizmet edilmiştir.

2011 yılındaki KHK düzenlemeleri, son yıllarda sıkça başvurulan “torba yasaların” içeriklerine benzer bir “çok yönlülüğe” sahiptir ve AKP iktidarının “ustalık” döneminde rant talanının ulaşacağı boyutlar ile olağanüstü yöntemlerle yönetme karakteristiğine dair önemli veriler sunmaktadır.

Siyasal iktidarca basına servis edilen ve çok kısa bir süre önce hazırlanan Yapı Denetimi Kanunu Tasarısı Taslağının; 3 Mayıs 2011 tarihinde, 27923 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6223 sayılı “Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum Ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu” ile başlayan ve birbiri ardı sıra çıkartılan KHK’ler, kanunlar ve yönetmelikler ile sürdürülen sürecin sonunda; kalan eksikleri tamamlamak amacıyla hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Söz konusu Yetki Kanununa dayalı olarak, 8 Haziran 2011 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 11 adet KHK ile bakanlıkların görev yetki ve teşkilatlanması tanımlanmış; daha sonra bu KHK’lerde değişiklik yapan 24 adet “kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapılmasına dair kanunlarla” bakanlıkların teşkilat ve görevlerinin belirlendiği 35 adet KHK ve KHK değişikliği Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Meslek alanlarımızla doğrudan ilgili olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın kuruluşuna dair 644, 648 ve 653 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerle başlatılan süreçte başta Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, İmar Kanunu, Yapı Denetim Kanunu, Kıyı Kanunu olmak üzere 14 kanunda değişiklik yapılmıştır. Böylece; ülkemizdeki imar faaliyetleri ve yapı üretim sürecinin demokratik katılım mekanizmaları olmaksızın, yerel yönetimleri de işlevsizleştirerek şekilde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’na bağlandığı ve adeta Bakanlığın “Türkiye Belediye Başkanlığı”na dönüştürüldüğü tekelci otoriter bir yapı tesis edilmiştir.

O tarihten bugüne Resmi Gazete’de yayımlanan toplam 162 adet mevzuat, doğrudan ya da dolaylı olarak meslek alanlarımıza ilişkin düzenlemeleri içermektedir.

648 sayılı KHK ile yapılan son değişikliklerle bütün ülke (kentler, kırsal alanlar, tabiat varlıkları ve bütün koruma alanları, meralar, yaylalar, kışlaklar v.b.) ben-

zer bir kapsam içine alınmış; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, yerel yönetimlerin yapı, ruhsat v.b.yetkilerini de üstlenmiş; tüm çevre, milli parklar, koruma alanları, doğal sit alanları v.b. iktidarın keyfiyetine bırakılmış; kentsel dönüşüm merkezleştirilmiş, kırsal alanlar imar yasası kapsamının dışına çıkarılmış, mera, yaylak ve kışlaklar imara ve turizme açılmış; Yapı Denetimi Yasası’nda yapılan değişikliklerle denetim dışı yapıların sayı tür ve dağılımında önemli değişiklikler yapılarak yasanın denetim kapsamı daraltılmış, denetimsiz yapılaşmanın sınırları genişletilmiştir.

Böylece Bakanlık, 04.11.2010 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı-KENTGES’de Bayındırlık ve İskan Bakanlığı için belirlenen yerleşme ve imara ilişkin “usul ve esasları belirleme” ve “koordinasyon” konumunun çok üzerine çıkarak neredeyse tek yetkili konumuna yükselmiştir. Ve ne yazık ki bu düzenlemeler plansız, düzensiz, yapı ruhsatsız yapılaşmanın, kent, kır, çevre, doğal varlıklar, milli park, sit v.b. alanların sınırsız “dönüşüm” ve talanına yol açacaktır.

Yapı denetimiyle ilgili olarak 03.04.2012 ve 14.04.2012 tarihli yönetmelik değişiklikleri kapsamında da, “Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”in 16, 57, 58, 64. maddelerinde; “Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”in de 4, 5, 6, 7. maddelerinde değişiklik yapılmış ve her iki yönetmelikte yapılan değişiklikler sonucunda sicil durum belgelerinin meslek odaları tarafından düzenlenmesi kuralı kaldırılmıştır. Bu iki yönetmelikte

“Odaların tüm yetkileri alınmak isteniyor”

* Odaların yönetmelik yayımlama hakkı elinden alıyor. Odalar meslek alanına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın onayı olmadan hiçbir yönetmelik yayımlayamaz hale getiriliyor. Bu da odaların kendi meslek mensuplarıyla arasındaki ilişkinin koparılması demek. Yani odalar bakanlık onayı almadan mesleki eğitim bile veremez duruma gelecek. Odalar üye kayıtlarını tutan bir örgüt biçimi haline getirilmek isteniyor; hiçbir yetkisi, görevi kalmıyor.

Daha önce de kanun hükmünde kararnamelerle ve belli yasalardaki değişikliklerle odaların yetkileri sınırlandırılmak istendi. Ancak bunun yetersiz gelmesi üzerine Anayasanın 123, 124 ve 135. maddelerine aykırı bir biçimde toptan bir değişiklik yapılması amaçlanıyor.

yapılan değişiklik hükümleri uyarınca hem üye-oda ilişkileri hem de Odaların gelirlerinin büyük oranda azaltılması yönünde etkileri bulunan TMMOB ve Odalarının mesleki denetimlerine el atılmıştır.

31.05.2012 tarihli "Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun" ile de hiçbir kayıt ve koşula bağlı kalmaksızın yerleşim yerleri, orman alanları, kıyılar, boğaziçi, meralar, kültür ve tabiat varlıkları, tarım arazileri, zeytinlikler gibi özel koruma altında olan alanlar 3194 sayılı İmar Kanunu ve imara ilişkin hükümler ihtiva eden özel kanunlar da dahil olmak üzere özel mevzuatlardaki kısıtlamalara bağlı olmaksızın, rezerv yapı alanları, riskli alanlar ve riskli yapı statüsüne alınıp, tasfiye, dönüştürme, yeniden yerleştirme ve yıkım işlemlerine tabi tutulacaktır.

Yeni sermaye birikimi politikaları ve rant uğruna yapılan bütün bu değişiklikler deprem, yapı denetimi, kentsel dönüşüm süreçleri ve daha bir dizi toplumsal alanda çok ağır toplumsal sonuçlara mal olacaktır.

Son olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden geçen "Büyükşehir Belediye Kanunu" ile de yerel seçimleri garanti altına alma, muhalefet partilerine mevzi kaybettirmesinin yanı sıra yerel yönetimleri merkezi iktidara daha fazla bağlayacak önemli değişiklikler yapılmıştır.

Büyükşehir Belediye Kanunu ile birlikte toplam 10 kanunda değişiklik içeren bir diğer kanun taslağının, yoğun tartışmalar sonunda, 12 Kasım 2011 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabulünün peşinden gündemimize yeni bir taslak girmiştir. "Yapı Denetimi Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağı" adındaki, torba yasa niteliğindeki metnin sadece 15 maddesi "Yapı Denetimi Hakkında Kanun" ile ilgilidir; 18 maddesinde 3194 Sayılı İmar Kanunu'nda, 6 maddesinde 634 Sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nda, 6 maddesinde Kıyı Kanunu'nda, 3 maddesinde Belediye Gelirleri Kanunu, İskan Kanunu, Mera Kanunu'nda, 3 maddesinde 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda, 9 maddesinde Türk Mühendis ve Mimmar Odaları Birliği Kanunu'nda, 5 maddesinde ise 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK'de değişiklik öngörülmektedir.

Daha önce de belirttiğimiz üzere, birbiri ardına yapılan bu düzenlemelerle ülkenin buram buram rant kokan politikalarla bir şantiye alanına dönüştürülmesi ile Birliğimiz ve Odalarımızın etkisizleştirilmesi yönündeki çabalar bir bütünlük arz etmektedir.

Antidemokratik bir sürecin ürünü olan 644 Sayılı KHK ve peşi sıra yayımlanan 648 ve 653 sayılı KHK'ler, kanunlar, yönetmelikler ve diğer düzenlemeler; meslek odaları, yerel yönetimler ve kentleşme süreçlerini dönüştürerek "iktidarın emrine sunan" nitelikleri nedeniyle "kent ve doğanın birer rant aracına dönüştürülmesi" yönündeki düzenlemelerin en önemlileri olarak öne çıkmakta ve aynı zamanda meslek alanlarımızı ve mesleklerimizi yeniden yapılandırmayı hedeflemektedir. Uluslararası sözleşmeler ve Anayasayla güvence altında olan mimar, mühendis, şehir plancılarının telif haklarını yok etmeye yönelik düzenlemelerle birlikte, ücretli olarak çalışan meslektaşlarımızın sosyal ve özlük haklarını ortadan kaldıracak değişiklikler söz konusudur.

Türkiye'nin çok yoğun ve yakıcı gündemleri arasında yaşamsal düzeyde pek çok karar alınıp yürürlüğe girerken, bilindiği üzere kamuoyunun bu konuları yeterince tartışma, değerlendirme ve bilgilendirme olanağı bulunmamaktadır. Bu ortamda, art arda yayımlanan KHK'ler ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na meslek odalarının, yerel yönetimlerin kimi yetkilerinin verilmesinin ne anlama geldiğini ve nasıl bir sürecin parçası olduğunun özetle irdelenmesi gerekmektedir.

TMMOB Parçalama ve Küçültme Yoluyla İşlevsizleştirilecek!

KHK'lar ile bu alana yönelik tüm yetkilerin iktidarın elinde toplanması için TMMOB ve bağlı Odaların, yerel yönetimlerin "asli işlerine" ait yetkilerinin gasp edilmesi, "özerk ve kamusal kimliklerinin" yok edilmesi, TOKİ'nin yetkilerinin Bakanlığa geçmesi, birliktişlik müessesesinin Bakanlığın emrine verilmesi, tarihi, doğal, kültürel değerlerin ve mirasın yok edilmesine yol açacak gelişmelerin önünün açılması yönünde yapılan düzenlemeler ile diğer bazı kamu kurumlarının yetkilerinin devredilmesi yönünde kimi kanunlarda da değişiklik yapılmasını içeren sürecin son noktası "Yapı Denetimi Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı Taslağı"dır. Bu taslak ile, kamuoyuna tarafsız ve bilimsel temellerle gerçeklikleri aktaran, gerektiğinde hukuk yolu da dahil olmak üzere, siyasi iktidarlarca gündeme getirilen yanlışlıklara karşı etkin bir biçimde mücadele eden 58 yıllık yapımızın ve özellikle yetmişli yılların başından itibaren oluşturduğumuz yapının parçalanması amaçlanmaktadır.

Özetle, mühendis, mimar, şehir plancılığı disiplinlerinin meslek örgütüllükleri, yasanın muhatabına sorulmadan, görüşü alınmadan, kapalı kapılar ardında yapılan hazırlıklarla tasfiye edilmek üzeredir. Kamu idari yapılanması içinde yer alması itibarıyla TMMOB üzerindeki genel vesayet, otoriter bir şekle dönüştürülmektedir.

TMMOB Yasasını değiştirme ya da ortadan kaldırmaya yönelik bu girişim, DDK raporundan hareketle mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetlerini kamusal niteliğinden arındırarak rant politikalarına açma amacını gütmektedir.

Bu değişikliklerle mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetleri ve ilgili meslek örgütleri, böl-parçalaküçült-yönet yaklaşımıyla demokratik merkezilerden rekabetçi yerel yapılara dönüştürülerek merkezi kamu yönetimine bağlanacaktır.

Birliğimiz ve Odalarımız, bugüne kadar siyasi partilerin, siyasi iktidarların ve sermaye çevrelerinin arka bahçesi olmamaya özel bir önem göstermiştir. Ancak öngörülen yeni yapı ile Odalar, siyasi partiler ve özellikle iktidar ile yerli yabancı güçlerin çıkar, rant ve rekabetlerine ve müdahalelerine açık bir yapıya, arka bahçeleri konumuna doğru dönüştürülebilecektir.

Mühendislik, Mimarlık, Şehir Plancılığı Disiplinleri Rant ve Rekabete Göre Düzenlenemez

Mühendislik bilimleri ile mimarlık ve şehir plancılığı bilim ve disiplinleri, çok disiplinli-çokbilimli mesleki hizmetleri gerektirmekte ve gerek kendi içlerinde gerekse aralarında mesleki, bilimsel, teknik geçiş gereklilikleri bulunmaktadır. TMMOB ortamı ve ilişkilerimiz, bu geçişkenlikleri düzenleyen bir yaklaşım ve geleneğe sahiptir. Sürekli gelişen ve değişen mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı mesleklerinin sınırları bu nedenle çıkar ve rant hesaplarına dayalı yasalarla tarif edilebilecek nitelikte değildir.

Ancak mevcut iktidar, söz konusu yeni yapı ile aynı meslek grubu içinde ve o meslek grubu ile ilişkili meslek grupları arasında rekabetler yaratıp yatacak olan bir düzenleme ile bilimsel, teknik, mesleki, örgütsel, toplumsal gereklilikleri dışlamakta; kamusal hizmet ve toplumsal yarar gibi çok önemli ölçütlerimiz ortadan kaldırılmaktadır.

TMMOB Direnecek, Varlığını ve Mücadelesini Sürdürecektir

TMMOB tarihi, bu ve benzeri türde baskı ve yıldırma politikalarına karşı verilen mücadelelerle doludur.

Yıllar içinde oluşturduğumuz hukuku ve örgütlü gücümüzü pekiştirerek bu saldırıyı göğüslememiz ve yeni dönemi örgütlememiz gerekmektedir. Yılların birikimine dayanan; çok sayıda arkadaşımızın, emeği ve özveriyle oluşturulan demokratik, emekten ve halktan yana TMMOB örgütülüğünün korunarak sürdürülmesi, bu dönemin bize yüklediği en kritik sorumluluktur.

Mesleki sorumluluklar ile toplumsal sorumluluklarımızı, meslek alanlarımızı koruma ve genişletme çabalarıyla kaynaştırıp bütünleyerek, yolumuza direngen bir tarzda devam etmeliyiz. Yurdumuz, ülkemiz, halkımız, mesleklerimiz ve meslektaşlarımızdan yana olan TMMOB'nin ve Odalarımızın çalışma programı ve ilkeleri, tarihsel olarak kılavuzumuz olmaya devam etmelidir. Bu; etik, mesleki, toplumsal, bilimsel, teknik bir gerekliliktir; kendimize, ülkemize, halkımıza karşı toplumsal bir sorumluluktur.

Mühendis, mimar ve şehir plancılarının sesi kısılırsa, bu ülkenin sesi kısılır. Ormanlarımızı kıyılarımızı, madenlerimizi, mera alanlarımızı ve kentlerimizi vahşi kapitalizme teslim etmeyeceğiz. Geleceğimize sahip çıkacağız.

Örgütlü gücüne ve halkına güvenen TMMOB, bu yağmaya ve saldırıya sonuna kadar direnecek ve sonunda kazanan halkımız ve ülkemiz olacaktır.